

POSTANOWIENIE

Dnia 5 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski

w sprawie z odwołania K. W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Zabrzu
o emeryturę górniczą,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 5 lipca 2023 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z dnia 30 marca 2022 r., sygn. akt III AUa 1470/21,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od odwołującego się na rzecz organu rentowego
tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego kwotę 240
(dwieście czterdzieści) zł.**

(I.T.)

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 marca 2022 r., III AUa1470/21, Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi oddalił apelację wnioskodawcy od wyroku z dnia 28 września 2021 r., V U 189/21, którym Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim oddalił odwołanie od decyzji z dnia 11 grudnia 2020 r. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Zabrzu odmawiającej przyznania K.W. prawa do emerytury górniczej.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku wnioskodawca zarzucił naruszenie: 1) art. 50c ust. 1 pkt 4 w związku z art. 50a ust. 2, art. 50b oraz art. 51

ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 887 ze zm., dalej: ustawa emerytalna); 2) § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz.U. z 1995 r. Nr 2, poz. 8 ze zm.) w związku z załącznikiem nr 2, poz. 32 do ww. rozporządzenia oraz art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy emerytalnej; 3) art. 328 § 2 oraz art. 391 k.p.c.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący uzasadnił występowaniem przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c., gdyż: "1. w orzecznictwie sądów apelacji łódzkiej rozbieżności wywołuje przepis art. 50c ust. i pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 887 z późn. zm.), albowiem jakie prace mechaniczne i na jakich maszynach mogą być zakwalifikowane jako prace przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, jak długo ma trwać taka naprawa i gdzie ma być wykonywana. 2. skarga jest oczywiście uzasadniona, ponieważ wydane orzeczenie rażąco narusza przepisy wskazane w petitum, pozbawiając jednocześnie skarżącego prawa do emerytury górniczej. Wyrok ten pomija ugruntowaną praktykę orzecniczą, zgodnie z którą praca polegająca na naprawie koparek wielonaczyniowych i zwałowarek jest pracą górniczą, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 4. Żaden przepis powszechnie obowiązujących przepisów prawa nie wskazuje, jakie to naprawy są bieżące a jakie główne i czy maszyna ma być w ruchu, czy też może być wyłączona z eksploatacji".

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji i orzeczenie co do istoty sprawy przez uwzględnienie odwołania skarżącego i przyznanie mu prawa do emerytury górniczej, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a w każdym przypadku o zasądzenie na rzecz skarżącego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (w związku z tym, że nie spełnione

zostały przesłanki z art. 398⁹ § 1 k.p.c.), a w przypadku przyjęcia jej do rozpoznania o oddalenie skargi kasacyjnej w całości oraz o wyznaczenie rozprawy, a ponadto o przyznanie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za postępowanie kasacyjne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z treścią art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: (1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne; (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną,

wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego: z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02; z 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05; z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06).

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że argumentacja powoływana przez skarżącego obarczona jest błędem logicznym, bowiem w kontekście tego samego przepisu, co do którego formułuje tezę o konieczności dokonania jego wykładni z uwagi na poważne wątpliwości, podnosi również zarzut oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Tak sformułowane przesłanki wzajemnie się wykluczają. Skoro bowiem określone przepisy wywołują poważne wątpliwości, które wymagają interwencji Sądu Najwyższego dla ich rozstrzygnięcia, to Sądy w niniejszej sprawie nie mogły ich w sposób oczywistym, rażąco naruszyć. Coś co jest wątpliwe nie może być zarazem oczywiste.

Ponadto należy zauważyć, że w okolicznościach rozpoznawanej sprawy nie zachodzi potrzeba dokonania przez Sąd Najwyższy wykładni wskazanych przez skarżącego przepisów prawnych.

Konieczne jest podkreślenie, że potrzeba wykładni przepisów prawnych występuje, jeżeli co do konkretnego przepisu prawnego brak jednolitego orzecznictwa, zwłaszcza Sądu Najwyższego, albo też przyjęta i dominująca wykładnia jest oczywiście błędna lub kontrowersyjna.

Skarżący w zaprezentowanym wywodzie, wskazuje na rozbieżność w orzecznictwie w kwestii wykładni art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy emerytalnej, podnosząc, że konieczna jest ocena jakie prace mechaniczne i na jakich maszynach mogą być zakwalifikowane jako prace przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, jak długo ma trwać taka naprawa i gdzie ma być wykonywana.

W ugruntowanym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się natomiast, że pracą górniczą nie jest praca przy planowanych remontach agregatów urządzeń górniczych. Przepis art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy emerytalnej posługuje się bowiem pojęciem bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, a zatem pojęciem, które w odróżnieniu od pojęcia remontu polegającego z istoty swej na

wykonywaniu prac mających na celu odtworzenie stanu pierwotnego lub przywróceniu wartości użytkowej danego urządzenia może odnosić się wyłącznie do czynności realizowanych w trakcie eksploatacji konserwowanego urządzenia, służących podtrzymaniu jego sprawności i dalszemu użytkowaniu. Inaczej rzecz ujmując, bieżąca konserwacja polega na utrzymaniu urządzenia w dobrym stanie przez dbanie o to urządzenie i pielęgnowanie w celu zabezpieczenia przed szybkim zużyciem. Konserwacja służy zachowaniu możliwości dalszej (nieprzerwanej lub ze względów bezpieczeństwa przerwanej tylko chwilowo) eksploatacji urządzenia. Natomiast czynności polegające na demontażu wszystkich popsutych lub zużytych elementów konstrukcyjnych i zamontowaniu w ich miejsce nowych lub uprzednio naprawionych, zwłaszcza jeśli są one poprzedzone wycofaniem urządzenia z eksploatacji, są remontem zmierzającym do odtworzenia stanu pierwotnego tego urządzenia, a co za tym idzie daleko wykraczają poza zakres przedmiotowy konserwacji i nie mogą być z nią utożsamiane (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2023 r., II USK 148/22, LEX nr 3519102, zob. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 sierpnia 2022 r., II USKP 204/21, LEX nr 3411362).

Sąd Najwyższy zwracał także uwagę, że pracą górniczą nie jest praca przy planowanych remontach agregatów urządzeń górniczych (art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy emerytalnej; wyrok z dnia 23 sierpnia 2022 r., II USKP 204/21, LEX nr 3411362). W wyroku z dnia 27 czerwca 2019 r., I UK 95/18 (OSNP 2020 nr 6, poz. 61) Sąd Najwyższy podkreślił, że praca przy planowych remontach agregatów i urządzeń górniczych wykonywana przez kierowcę-operatora samochodowego sprzętu technicznego w odkrywce nie jest pracą górniczą jako niepodlegająca na wykonywaniu czynności wyczerpująco opisanych w art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy emerytalnej).

Pogląd powyższy jest aprobowany również w orzecznictwie sądów powszechnych. Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 5 listopada 2015 r., III AUa 2323/14 (LEX nr 1932010) stwierdził, że praca na stanowisku malarza konstrukcji na odkrywce przy realizacji zaplanowanych remontów (przy wyłączonych maszynach z ruchu) nie odpowiada wymogom określonym w punkcie 32 załącznika Nr 2 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz

stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty. Zwraca się także uwagę, że nie bez znaczenia jest to, że zarówno praca malarza antykorozyjnego, jak i pracowników zatrudnionych na wymienionych w pkt 32 załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz.U. z 1995 r. Nr 2, poz. 8) stanowiskach pracy - wykonujących bieżące roboty montażowe, konserwacyjne i remontowe na odkrywce - odbywa się w takich samych warunkach i w narażeniu na tożsame zagrożenia, co dodatkowo przemawia za przyjęciem, iż także zatrudnienie na stanowisku malarza antykorozyjnego, o ile dotyczy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych na odkrywce, spełnia kryteria uznania za pracę górniczą w rozumieniu powołanych przepisów (wyrok z dnia 19 sierpnia 2009 r., III AUa 984/09, Sądu Apelacyjnego w Katowicach w wyroku, OSA 2011 nr 6, poz. 87).

Uwzględniając wskazaną i utrwaloną linię orzeczniczą należy zatem podzielić zapatrywanie Sądu drugiej instancji, co do braku możliwości zakwalifikowania wykonywanej przez wnioskodawcę pracy jako pracy przy remontach bieżących z uwagi na to, że nie udowodnił on, że nie były to prace przy remontach głównych, na czas których koparki wyłączano z eksploatacji.

Z podanych wyżej względów Sąd Najwyższy w oparciu o art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

(I.T.)

[as]

